

Het Wiel van Wederkerigheid – een inspiratie uitgesproken ter gelegenheid van de KNR Prijs 2015

Dames en heren, jongens en meisjes, beste mensen,

In de Rooden Leeuw in Maastricht en buurthuis *'t Vrouweveld*, eveneens in Maastricht zijn twee plekken waar ik met veel plezier werk. *In de Rooden Leeuw* is een huis voor ontmoeting en inspiratie. Een warme plek waar mensen elkaar ontmoeten en op verhaal komen. Buurthuis *'t Vrouweveld* werkt vanuit de wijk Het Wittevrouwenveld, een zogenaamde achterstandwijk. Een echte multi-culti wijk! Beide werkplekken zijn vrijwilligersorganisaties. De vrijwilligers vormen dus het kloppend hart! Zonder vrijwilligers géén activiteiten. En wanneer mensen samen aan de slag gaan met een positieve intentie gebeuren er bijzondere dingen! De Broeders van Maastricht wisten dat al: Goed zijn en goed doen...

Ik wil dan ook graag vanmiddag een universeel begrip met u delen. Een universeel principe. Iets waardoor u zich - waarschijnlijk zonder dat u het weet-, nú al laat inspireren, laat leiden, bij al het goede en mooie werk waarvoor u hier bent uitgenodigd.

Mede in het licht van de huidige ontwikkelingen in de wereld, in Europa, de vluchtelingenstroom, leek me dit een toepasselijke inspiratie.

Ik heb me laten inspireren door *Bhagavad-gita*. (1) Een prachtig boek. Een boek vol wijsheid voor iedereen en alle tijden. Wellicht bent u niet bekend met deze tekst uit het oude India. Met uw permissie zing ik hem graag voor u!

*evam pravartitam cakram
nanuvartayatiha yah
aghayur indriyaramo
mogham partha sa jivati (2)*

vertaling:

Zo is er een wiel dat is gecreëerd om te draaien. Iemand die het niet in beweging houdt, iemand die alleen leeft voor zichzelf, zijn eigen gerief en plezier, zinsbevrediging, beledigt het universum en leeft tevergeefs. (Bh. gita 3.16) (3)

Er is een wiel, het Sanskriet woord is "Chakra" dat is gecreëerd om te moeten draaien. Het moet in beweging blijven. Wij, de mensen, moeten dit wiel laten draaien. Het is het wiel van de wederkerigheid, van ontvangen en teruggeven.

Een voorbeeld.

Wanneer je een winkel binnenloopt en zomaar een product uit de schappen haalt en je wandelt vervolgens met dat product naar buiten zonder te betalen, zonder iets terug te geven aan de winkel, dan zal er waarschijnlijk een alarm afgaan en je wordt, - in het ergste geval -, gearresteerd. En dat is in een notendop de eigenlijke basis van gerechtigheid, de eigenlijke basis waarop onze beschaving is gebaseerd: wederkerigheid. We ontvangen of krijgen iets en we geven iets terug.

Quid pro quo. Voor wat hoort wat.

Dit is niet alleen het principe van handeldrijven, - je krijgt iets van waarde en je geeft iets terug van waarde-. Je ziet hetzelfde principe ook terug in bijvoorbeeld relaties of vriendschappen of het huwelijk. Wanneer je een relatie hebt en jij geeft en geeft en geeft en je krijgt er niet half zoveel voor terug dan zal je niet gelukkig zijn in die relatie.

Het zal ook geen goede, gezonde, evenwichtige relatie zijn. Als het nu gaat om een relatie tussen ouders en kinderen dan zal die soms een beetje "scheef" lijken, zo op het eerste gezicht. Want ouders zullen in die relatie veel meer moeten geven aan hun kinderen dan *vice versa*. Maar wanneer de ouders bijvoorbeeld bejaard zijn dán geven de kinderen juist weer meer in die relatie. Het uitgangspunt is dat relaties, vriendschappen, liefdesrelaties, zijn gebaseerd op wederkerigheid. Dan krijg je een "gezonde" relatie.

Een ander voorbeeld is gerechtigheid. Schuld en boete, misdrijf en straf. In ieder land bestaat een rechtssysteem. De straf die de rechter oplegt aan de veroordeelde overtreder staat in verhouding/ of zou moeten staan in verhouding tot de "misdaad" die hij of zij heeft begaan.

Het universele symbool van gerechtigheid is Vrouwe Justitia. Ze draagt een blinddoek. Zo zou ze niets zien en dus niet beïnvloed raken door persoonlijke willekeur of vooroordeel.

Ze houdt een weegschaal in haar hand, het evenwicht van gerechtigheid. Zo ziet zij erop toe dat beloning en straf corresponderen, in verhouding staan met datgeen wat mensen daadwerkelijk verdienen.

Dus op alle niveaus, of het nu gaat om gerechtigheid of commerce, liefdevolle relaties, onze samenleving is idealiter gebaseerd op deze wederkerigheid.

Krishna, de spreker uit *Bhagavad-gita*, noemt deze wederkerigheid een cirkel, een wiel of een cyclus. Wanneer je dit wiel van wederkerigheid probeert te visualiseren dan ontvangen we iets en daarna geven we het terug – ontvangen, teruggeven, ontvangen, teruggeven. Het is een wiel dat draait. Er is beweging. Het wiel is in beweging.

En wat ook interessant is: hoe meer je geeft, hoe meer je ontvangt. En dat betekent dat geven het wiel net zo in beweging houdt als ontvangen op de juiste manier.

Het wiel is bedoeld om te blijven draaien. Het moet in beweging blijven.

Bijvoorbeeld: een pinpas. Je koopt iets, je pint het bedrag. Of in een relatie – mensen geven elkaar iets. Liefde. Zonder het geven van liefde is er geen relatie. Een relatie houdt in: je geeft, je ontvangt. Je geeft, je ontvangt. Er is een circulaire beweging. En dat noemt Krishna een "chakra". Wanneer we het wiel niet laten draaien ontvangen we wel maar geven niet terug. Krishna betekent overigens "*de bron van alles*".

Leven is een geschenk. We krijgen zuurstof. Regen zorgt voor voedsel. In California, de Verenigde Staten van Amerika, heerst al een aantal jaren veel droogte. Hierdoor kan niets groeien. In California ligt ook *Silicon Valley*. Dat wordt beschouwd als hét belangrijkste gebied voor technische innovatie ter wereld!

Toch kunnen ze ook daar met al hun techniek niets doen om voor regen te zorgen zodat er weer voedsel geoogst kan worden...

Het principe van wederkerigheid speelt dus ook op kosmisch niveau. Het wiel van wederkerigheid als mechanisme van het universum.

Stel, je rijdt bijvoorbeeld in een auto. Dat is een machine. En in die machine zit een persoon, een bestuurder. Achter de universele machine, achter het universum zit ook een persoon.

Kijk eens naar je thuis situatie – we hebben in Nederland allemaal stromend water. Dat is een mechanisme. Je draait de kraan open en het water stroomt uit de kraan. Er zijn pijpen, door de loodgieter aangelegd. Er is een waterleiding systeem. Dat is een mechanisme. Maar wanneer je de watermaatschappij niet op tijd betaalt, dan wordt je water afgesloten. Mensen hebben het over het Universum als kosmische machine. We kunnen deze machine vanuit de wetenschap bestuderen en kunnen er zo veel over te weten komen. Dat is allemaal goed en wel. Je kunt dan evengoed bedenken dat iemand die machine heeft gemaakt en wanneer je “beschaafd” bent dan betaal je netjes je energierekening (je gas, licht en water).

Het is geen “mythologie” om te denken dat er iemand is die zorgt voor watertoevoer, voor zonneshijn. Het is eigenlijk precies andersom.

Het zou ongelooflijk naïef zijn om te denken dat de kosmische watertoevoer, de energietoevoer, de zonneshijn, dat er geen kosmische rekeningen zijn of een kosmisch kostenplaatje of prijskaartje. Die zijn er dus wel. Die dingen zijn niet gratis!

Een kind groeit op in een doorsnee gezin. Het kind doet het licht aan, doet het licht weer uit. Het kind draait de kraan open en draait de kraan weer dicht.

Het kind maakt zich absoluut geen zorgen om rekeningen die betaald moeten worden. Kinderen hebben geen idee. Die zijn er niet mee bezig dat er een mechanisme achter zit. Die denken gewoon dat het zo hoort, dat de werkelijkheid zo in elkaar zit.

Draai je de kraan open dan krijg je water. Draai je naar rechts, krijg je koud water. Draai je naar links, dan krijg je heet water. Je drukt op de knop voor licht. Je drukt nog een keer en het licht gaat weer uit. Een kind denkt – Ja, zo is de wereld nu eenmaal. Zo begrijpt een kind dit.

Wanneer we denken dat het “zomaar” regent, toevallig of dat de zon “toevallig” opkomt – Zo is de wereld nu eenmaal – dat is geen “wetenschappelijke” benadering. Dat is nogal kinderachtig!

Het teruggeven zit eigenlijk ingebakken in ons systeem. Zo goed als iedereen geeft iets terug – iets tastbaars of iets symbolisch aan een medemens, een meerdere, iemand die op een hogere trede staat in de maatschappij, een hogere macht. We geven terug om zo iemand een plezier te doen, om iemand gunstig te stemmen, om iemand aan ons te binden of aan ons te verplichten of om met iemand op goede voet te komen staan.

En wanneer we dit doen, dit teruggeven dan doen we aan “offer brengen, eer brengen”. Dit begrip kennen we wellicht vooral binnen een kerkelijke context, een geloofsovertuiging.

Maar zelfs mensen die niets hebben met religie of met rituelen doen aan “offer brengen” of “eer brengen”.

Zo zijn er mensen die belasting betalen (sommige betalen meer en kopen mensen om). In het leger brengen militairen een speciaal eerbetoon aan hun meerderen. Op de werkplaats eren we onze bazen. Offer brengen/ eer brengen/ teruggeven wordt gedaan op regeringsniveau, in de sport, op het sportveld, op de universiteit, enz.

Mensen geven of offeren hun tijd, energie, geld, zelfs hun leven op voor wat zij zien als een hoger doel of als een rationele manier of tactiek om te onderhandelen met hogere machten.

Zo is het teruggeven, het brengen van offers universeel. Het is een universele behoefte en een inspiratie van en voor mensen over de gehele wereld. (4)

Zoals gezegd aan het begin van dit verhaal bewijst u met uw mooie en goede projecten dat u het wiel van wederkerigheid laat draaien! Dat doet u goed! En het doet u goed! Het werkt dus!!

Ik dank u hartelijk voor uw aandacht!

Bronnen:

(1): Bhagavad-gita Zoals Ze Is door A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada

(2): Bhagavad-gita, A Comprehensive Guide and literal translation door Dr. Howard Resnick

(3): Bhagavad-gita, A Comprehensive Guide and literal translation door Dr. Howard Resnick

(4): www.hdgoswami.com

